

Pestprotocol basisschool Koningin Emmaschool

Inhoudsopgave

1. Het doel van ons pestprotocol
2. Preventief pestbeleid
3. Wanneer is het pesten
4. Als er toch sprake is van pestgedrag
5. De vijf sporen aanpak (leerkracht, pester, gepeste, zwijgende middengroep, ouders)
6. Wat te doen met pesten in de klas
7. Websites

1. Het doel van ons pestprotocol

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich veilig te laten voelen bij ons op school, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen geven wij alle kinderen de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen, zodat als er zich ongewenste situaties voordoen, zij elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.

2. Preventief pestbeleid

Het schoolklimaat

De Emmaschool hecht groot belang aan een goed pedagogisch klimaat.

Natuurlijk is het beter om het pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. In veruit de meeste gevallen lukt dit door de ongeschreven regels aan te bieden en deze te onderhouden, maar soms is het wenselijk duidelijke afspraken met de kinderen te maken.

Een van die duidelijke regels is dat de kinderen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dat het niet altijd als vanzelfsprekend wordt ervaren, geeft aan dat we het de kinderen moeten leren en daar dus energie in moeten steken.

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten *leren* omgaan.

Dat leerproces loopt meestal vanzelf goed, maar het kan ook voorkomen dat een kind in een enkel geval systematisch wordt gepest. Dan kan een kind zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de ongeschreven regels van de leerkracht niet meer voldoende de veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling onderbreken. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet, dat er een ernstig probleem in zijn of haar groep is. In een klimaat waarin het pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor de Emmaschool is dat een niet te accepteren en ongewenste situatie.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop we het pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen behandelen.

Binnen de school houden we ons aan een aantal regels en afspraken. Deze worden met de leerlingen door gesproken, en 'vertaald' naar de leeftijd van de kinderen.

Voorbeelden van afspraken

Ik behandel anderen, zoals ik zelf behandeld wil worden.

Ik ben vriendelijk en help waar ik kan.

Wij spelen zoveel mogelijk met elkaar.

Ik ben voorzichtig met de spullen van mijzelf en met die van iemand anders.

3. Wanneer is het pesten?

Een definitie

Pesten is : “het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten, die niet (meer) in staat is zichzelf te verdedigen.”

Plagen en pesten is niet hetzelfde. In de tabel staan de verschillen weergegeven:

Plagen	Pesten
- Af en toe	- Vaak/voortdurend
- Gelijkwaardigheid	- Machtsverschil
- Geen blijvende schade	- Blijvende schade (psychisch en fysiek)
- Voldoende weerbaarheid	- Geen weerbaarheid
- Wisselend “slachtofferschap”	- Hetzelfde slachtoffer
- Humoristisch	- Kwetsend

Pesten komt helaas ook bij ons op school voor. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school dan ook serieus willen aanpakken. Daar zijn wel enkele vooraarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem gezien worden door alle betrokken partijen: de leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet) de leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: de ouders)
- De school moet proberen het pesten te voorkomen. Los van het feit of er gepest wordt of niet, het onderwerp moet met de leerlingen besproken worden. Hierbij kunnen regels worden vastgesteld, die bij de leeftijdsgroep horen.
- Als pesten optreedt, moeten zowel de leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch voorkomt, dan moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor het stappenplan (punt 6).
- Wanneer het probleem niet op de juiste manier wordt aangepakt of niet het gewenste resultaat heeft, wordt er overlegd over een nieuwe aanpak. Er kan advies gevraagd worden aan de intern begeleider of aan de gedragsspecialist. Ook kan er advies gevraagd worden aan een vertrouwenspersoon binnen het team. De namen van deze personen staan in de schoolgids.

Werkvormen

Binnen de sociale vaardigheidslessen en samenwerkopdrachten zitten veel sociaalvormende elementen. De kinderen leren met elkaar in gesprek te gaan en worden geactiveerd zicht te verdiepen in de mening van een ander.

Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt.

Wij werken in de groep met de methode SOEMO. Elke week komt er een les aan de orde waarin met name aandacht is voor hoe je met elkaar omgaat in de klas.

Vanaf groep 3 worden er met de kinderen gezamenlijke klassenregels opgesteld. Deze worden in

de klas opgehangen en door iedereen ondertekend.

4. Als er toch sprake is van pestgedrag

Indien er toch sprake is van pesten gaan we er actief mee om. We gaan van de aanbevelingen uit die in hoofdstuk 5 beschreven staan in de vijfsporen aanpak. Deze aanpak is ontwikkeld door de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs. Ook hebben we ons laten inspireren door het project samen met de VU. Wil je pesten effectief bestrijden, dan zul je de volgende vijf groepen moeten meenemen.

5. De vijf-sporen-aanpak

De aanpak is gericht op 5 gebieden, te weten

1. De leerkracht die signaleert en de stappen neemt
2. Begeleiding van de pester
3. Hulp aan het gepeste kind
4. Hulp aan de zwijgende middengroep/meelopers
5. Hulp aan de ouders

5.1 De leerkracht

Leraren hebben een sleutelrol bij het aanpakken van pesten. Zij zijn het eerst verantwoordelijk voor de aanpak hiervan. Het vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden is van groot belang. De leerkracht wordt ondersteund door de IB-er die, als het nodig is, buiten de klas met individuele kinderen of in groepjes aan de slag gaat.

In deze fase worden de ouders op de hoogte gesteld door de leerkracht zelf of, afhankelijk van de ernst van het pesten, door de intern begeleider.

Ook kan besloten worden om een avond te organiseren waarin ouders en leerkracht, op een constructieve manier, het pestgedrag bespreken. De bedoeling is dan om samen tot een goede oplossing te komen.

De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester. Indien nodig is er overleg met de desbetreffende ouders en/of externe deskundigen.

5.2 Begeleiding van de pester

Uiteraard wordt er met de pester gesproken. Er worden probleemoplossende gesprekken gehouden. Verder wordt geprobeerd de pester de gevolgen van zijn handelen in te laten zien. Het advies is om de hem/haar even de gelegenheid te geven om zijn gedrag te verbeteren voordat zijn ouders bij de situatie betrokken worden. Dit is uiteraard afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van de pester:

- Praten/ inleven in kind; zoeken naar de redenen van het pestgedrag.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- Laten in zien welke sterke/leuke kanten de gepeste heeft.
- Duidelijk maken dat pesten niet getolereerd wordt in en om de school.
- Het kind leren zich te beheersen, zijn negatieve gedrag om te buigen naar positief gedrag
- Contact tussen de ouders en school intensiveren: elkaar goed informeren en regelmatig overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- een problematische thuissituatie
- voortdurend een gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- voortdurend met elkaar de competitie aangaan

- een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.
- Het kind helpen om op een positieve manier om te gaan met andere kinderen door hem/haar in contact te brengen met (sport)clubs.
- Eventueel extra hulp inschakelen bv. sociale vaardigheidstrainingen.

5.3 Hulp aan het gepeste kind

Kinderen die gepest worden reageren op verschillende manieren. Passief en teruggetrokken gedrag komen vaak voor. Een enkel kind gaat zelf uitdagen. In feite zijn alle vormen van gedrag aangeleerd. Dit gedrag kan dus ook weer afgeleerd worden.

De nieuwe methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling kan daar een bijdrage aan leveren.

- Praat met de kinderen over het pesten en hun rol daarin. Gebruik hiervoor geen voorbeeld uit de klas. Probeer het onderwerp daar overheen te tillen.
- Doe rollenspellen in de klas waardoor ze het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

Begeleiding van het gepeste kind:

- Rustig luisteren naar het verhaal van het kind. Zijn/haar emoties benoemen. Vragen door wie en hoe er gepest wordt.
- Nagaan hoe de reactie van het kind zelf is, hoe is het gedrag voor, tijdens en na het pesten?
- Laten zien hoe je op een andere manier op het pesten kunt reageren, door huilen en boos worden wordt namelijk vaak een reactie “uitgelokt”.
- Het gepeste kind proberen uit te leggen wat oorzaken kunnen zijn van het pestgedrag van de pester.
- Met het kind samen een oplossing zoeken.
- Samen met het kind zijn/haar sterke kanten opzoeken en benoemen.
- Belonen als het kind zich anders/ handiger opstelt (schouderklopje).
- Aangeven dat ouders van gepeste en pester met elkaar in contact gebracht worden.

Niet doen:

Plaats het gepeste kind niet in een uitzonderingspositie: het pesten kan daardoor toe nemen.

5.4 Hulp aan de zwijgende middengroep/meelopers

Als leerkracht kan je de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten maken. Hiervoor is de volgende actie mogelijk: Het pesten aan de orde stellen in de klas. Gebruik hierbij telkens andere bewoordingen en maak gebruik van verschillende werkvormen.

5.5 Hulp aan de ouders

Als school nemen wij de ouders die zich zorgen maken over pesten serieus. In de ouderbrochure geven wij informatie over pesten en de manier waarop pesten wordt aangepakt.

Mocht pestgedrag worden gesignaleerd dan pakken wij, in samenwerking met de ouders, dit onmiddellijk aan.

Hieronder staat een overzicht met adviezen voor de ouders van het desbetreffende kind; het gepeste kind, de pester en de overige kinderen. Deze adviezen komen uit de brochure "Pesten op school, hoe ga je ermee om". De leerkracht kan deze adviezen aan de ouders geven.

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b) Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c) Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- d) Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een (team)sport.
- f) Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus.
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans om een pester te worden.
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f) Stimuleer uw kind tot het oefenen van een (team)sport.
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- b) Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c) Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d) Geef zelf het goede voorbeeld.
- e) Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f) Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

6. Wat te doen bij pesten in de klas

Het stappenplan anti-pestprotocol.

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag wordt serieus genomen en geverifieerd

Op het moment dat er een melding van pestgedrag wordt gedaan door een leerling, een ouder of een collega worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Alle stappen worden door de leerkracht genoteerd in het LVS

Stap 1	De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die gepest wordt (de gepeste) en de leerling die pest (de pester). Recente en actuele voorvallen worden besproken. Er wordt een analyse gemaakt. De ernst van de situatie wordt ingeschat. Er wordt besloten welke acties nodig zijn. Er volgt in ieder geval een gesprek met pester en gepeste. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein.
Stap 2	De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de gepeste en de pester. Het probleem wordt helder en duidelijk geformuleerd. In goed overleg worden er met beide partijen afspraken gemaakt op het pesten tegen te gaan/ te stoppen. Mochten er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pesten, dan zal de leerkracht er klassikaal aandacht aan schenken. Er wordt benadrukt dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school en dat het melden van pesten <u>geen klikken</u> is. De angst om dit soort zaken te melden moet worden weggenomen. Na één week wordt er geëvalueerd. De leerkracht zal in de tussentijd observeren.
Stap 3	Indien de melding door ouders is gedaan wordt er terug gekoppeld naar de ouders. Er wordt gemeld welke afspraken er met de kinderen zijn gemaakt. Na de eerste evaluatie worden contact opgenomen met ouders. Zij worden op de hoogte gebracht van de stand van zaken.
Stap 4	Een gesprek met de gepeste en de pest. De leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: afzonderlijk of gezamenlijk. Hierin wordt nagegaan of de afspraken zijn nagekomen. Zo ja: dan worden de afspraken bijgesteld en volgt het volgende gesprek over twee weken plaats. Zo nee: dan wordt er een analyse opgesteld en wordt er gekeken wat er misgegaan is. De leerkracht overlegt met de IB-er. Er wordt een hulpplan opgesteld voor de komende twee weken. Het team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.
Stap 5	Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen de leerkracht en de leerlingen. Het verslag wordt uitgebracht aan de IB-er. Zijn de effecten positief geweest, dan kan langzaam worden afgebouwd. Zo niet: dan wordt er een nieuw hulpplan opgesteld, waarbij eventueel ook externe deskundigheid kan worden ingeschakeld.

	<p><u>Opmerkingen</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in Parnassys onder incidenten. 2. Alle acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het ongewenste gedrag te veranderen. 3. Bij aanhoudend pestgedrag kan de hulp van een deskundige worden in geschakeld zoals de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.
	Eventueel kan er besloten worden om nog stap 6 te ondernemen.
Stap 6	<p>Er komt een gesprek met alle ouders uit te groep over het pestprobleem in de groep. Dit gebeurt met name als er een grote stilzwijgende groep is, die niet op het pesten reageert of durft te reageren.</p> <p>Dit gesprek wordt geleid door een directielid of de IB-er. De leerkracht van de desbetreffende groep is die avond aanwezig.</p> <p>Het doel van deze avond is om informatie te verstrekken en om aan te geven wat de ouders kunnen doen om het gedrag van hun kind ten positieve te beïnvloeden. Ook zal er gestimuleerd worden dat de ouders onderling contact zoeken.</p> <p>Mocht het pestgedrag aanhouden, dan kunnen er in het uiterste geval nog twee stappen worden ondernomen.</p> <p>Let op! Deze stappen gaan in goed overleg tussen de desbetreffende leerkracht, het team, ouders, IB-er en de directie.</p>
Stap 7	De gepeste of de pester wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheid.
Stap 8	De pester wordt (bij grensoverschrijdend gedrag) geschorst voor maximaal 5 dagen. Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijderingprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

7. Websites

Meer informatie over het tegen gaan van pesten is te vinden op:

www.pestweb.nl

www.primamethode.nl

www.pestten.net